

MAA-AINES- JA YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS KALLIOKIVIAINEKSEN OTTAMISEEN, LOUHINTAAN JA MURSKAUKSEEN TILALLE KYÖSTÄJÄ 851-410-21-20, PEAB INDUSTRI OY, ALARAUMO, TORNIO

ASIA Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n mukainen päätös lupahakemuksesta, joka koskee 340 000 k-m³:n maa-aineksen (kalliokiviaines) ottamista sekä louhintaa ja murskausta kymmenen vuoden aikana noin 6,5 hehtaarin alueelta. Päätös sisältää myös ratkaisun ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n mukaisesta hakemuksesta toiminnan aloittamisesta ennen lupapäätöksen voimaantuloa.

HAKIJA Peab Industri Oy
Karvaamokuja 2a, 00380 Helsinki
Y-tunnus: 2977551-2
Yhteyshenkilö: Mikko Sipola, puh. 040 651 7807

ALUEEN SIJAINTI

Toiminta-alue sijaitsee Tornion kaupungissa Alaraumon kylässä tilalla Kyöstäjä 851-410-21-20, noin 8 kilometriä Tornion keskustasta itään Kalkkimaantien varrella. Alueelle kuljetaan Kalkkimaantietä pitkin. Hakija on tehnyt maa-aineksen ottosopimuksen kiinteistön omistajan kanssa.

ASIAN VIREILLETULO

Maa-aines- ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyhakemus on saapunut Meri-Lapin ympäristölautakunnalle 19.9.2022, jolloin se on tullut vireille. Hakemusta on täydennetty 31.10.2022. Maanomistajan suostumus tilan 851-410-88-4 suoja-vyöhykkeestä on toimitettu 15.2.2023. Lisäksi sopimus ottamisalueen jälkihoitosta on toimitettu 15.2.2023.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA ALUEEN KAAVOITUS

Hakemuksen mukaisella alueella on ollut Meri-Lapin ympäristölautakunnan 25.4.2017 § 39 päätöksellään myöntämä maa-aines- ja ympäristölupa (80 000 m³ltr) Napapiirin Kuljetus Oy:lle, jonka voimassaolo on päättynyt 30.6.2022. Lupa-aikana alueelta on otettu yhteensä 42 055 k-m³. Alueella on ollut aiemmin myös Morenia Oy:n maa-aineslupa, jonka voimassaolo on päättynyt 30.6.2015.

Länsi-Lapin maakuntakaavassa alue sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M) ja maa-ainesten ottamisalueella (EO 2408). Alueella on voimassa Tornion kaupungin yleiskaava 2021, jossa alue on merkitty maa-ainesten otto-alueeksi (EO). Alueen länsipuolella oleva peltoalue on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo). Alueella ei ole asemakaavaa.

TOIMINTA-ALUEEN YMPÄRISTÖ

Hakemuksen mukaisella alueella on ollut aiemmin kalliokiviaineksen ottamistoimintaa. Hakemuksen mukainen alue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä arvokkaalla geologisella muodostumalla. Lähin luokiteltu pohjavesialue on Keltunmäen pohjavesialue noin 1,5 kilometrin päässä ottamisalueelta etelään.

Natura 2000 –suojelualueverkostoon kuuluva Rakanjänkkä (SAC FI1301904) sijoittuu lähimmillään noin 1,2 kilometrin päähän suunnitellusta ottamisalueesta. Lähin asutus on noin 300 metrin päässä ottamisalueelta. Lähin lähde sijaitsee noin 650 metrin päässä suunnitelma-alueesta.

Lupahakemuksen mukaisella alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (2021/521) liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten kasvilajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja (2.11.2022 Lajitietokeskus). Hakemuksen mukainen ottoalue ei sijoitu luonnonsuojeluohjelmien alueelle, luonnonsuojelualueille eikä Natura 2000 -verkoston alueille.

Ottoalueella ei ole tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Lähin tunnettu kohde sijaitsee viereisen Hannunpojan-kallion alueella noin 115 metrin päässä ottoalueesta pohjoiseen.

HAKEMUS JA OTTAMISSUUNNITELMA

Kalliokiviaineksen ottamistoiminta

Peab Oy hakee lupaa ottaa noin 6,5 hehtaarin suuruiselta alueelta kalliokiviainesta 340 000 km³ viiden (5) vuoden aikana. Suunnitelma-alueen pinta-ala on 14,2 hehtaaria. Suunnitelma-alueelle sijoittuvat kaikki ottotoimintaan liittyvät toiminnot, kuten ottamis-, varastointi- ja tukitoiminta-alueet. Louhinta-alueen pinta-ala on 3,4 hehtaaria. Alueelle on tehty vaiheittainen ottosuunnitelma ja tämä lupa koskee vaihetta 1.

Kalliokiviaineksen ottamissyvyys on noin 1–13 metriä. Ottaminen ulotetaan tasolle + 0 (N2000). Ottamissuunnitelman mukaan louhinta-alueelta poistetaan puut ja kuoritaan pintamaat kaivinkoneella tai pyöräkuormaajalla. Pintamaiden läjitys tapahtuu kiinteistön itärajalta. Pintamaiden paksuus on arviolta 0-2 metriä.

Suunnitelma-alueen ympärille rakennetaan verkkoaita, jonka avulla estetään ulkopuolisten liikkuminen alueella. Alueelle sijoitetaan louhoksesta varoittavia kylttejä sekä alueelle johtavalla tiellä on lukittava puomi. Louhintaa, murskausta sekä kuormaamista ja kuljetusta tapahtuu ympäri vuoden. Toimintaan vaikuttaa kiviaineksen markkinatilanne. Ottamisjärjestys alueen sisällä tarkentuu toiminnan edetessä ja siihen vaikuttavat kiviaineksen laatu ja pintamaisen vahvuus. Toiminnasta syntyy kivituhkaa, joka hyödynnetään myytävänä tuotteena. Myös louhetta voidaan myydä sellaisenaan. Ottamisalueen ja sen itäpuolisen tilan

väliin jätetään 30 metrin louhimaton suojavyöhyke. Louhinta-alue yhdistyy pohjoispuolisen tilan vanhaan louhokseen joko 1:2-1:3 luiskarakenteella tai yhte-neväisenä ottotasona. Pohjoispuolinen kiinteistön ne osat, jotka eivät ole louhosta, reunat luiskataan 1:3 kaltevuuteen niin, että luiska ulottuu 2 metrin syvyyteen arvioidun vesipinnan + 4 (N2000) alapuolelle.

Alueella käytetään siirrettävää poraus- ja murskauskalustoa, pyöräkuormaajia, kaivinkoneita ja iskuvasaraa. Polttoaineet säilytetään tukitoiminta-alueella kaksoisvaipallisissa säiliöissä, jotka ovat lukittavia ja varustettu ylitäytönestimillä. Säiliöt toimivat sähköpumpulla. Koneiden tankkauksessa käytetään tarvittaessa suojakaukaloita. Polttoainesäiliöitä voidaan varastoida, kuljettaa ja tankata UN-hyväksytyssä kontissa. Moottori-, hydraulikka- ja voiteluöljyjä varastoidaan niiden omissa myyntipakkauksissa tiivispohjaisissa öljy- tai varastokonteissa. Kemikaalien käsittely on keskitetty tukitoiminta-alueelle, joka on nestettä läpäisemätön ja reunoilta korotettu. Tukitoiminta-alueella on myös sosiaalitalat. Toimintajaksojen ulkopuolella alueella ei säilytetä polttoaineita tai öljytuotteita. Työko-neiden tai -laitteiden huoltoja ei tehdä alueella. Toimintaa tarkkaillaan muun muassa viikoittaisilla turvallisuustarkastuksilla.

Toiminnassa syntyvät vaaralliset jätteet varastoidaan jäteastioihin lukittavaan konttiin ja toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Seka- ja metallijätteet kerätään erikseen.

Louhinta ja murskaus

Toiminta koostuu kiviainesten louhinnasta ja murskauksesta. Murskattava kalliokiviaines louhitaan alueelta. Kallion louhintaporaus suoritetaan hydraulisilla porausvaunuilla. Porausvaunujen energia tuotetaan dieselmoottorilla, joka toimii kevyellä polttoöljyllä. Räjähdyksiä tehdään 3-15 kertaa vuodessa. Jokaisesta louhintatyöstä tehdään räjäytys- ja louhintasuunnitelma. Räjähdytyskertojen määrä arvioidaan tuotantomäärien avulla.

Murskauslaitoksen sähkö tuotetaan kevyttä polttoöljyä käyttävällä aggregaatilla tai dieselmoottorilla. Ylisuurien kivien rikutusta suoritetaan tarvittaessa hydraulisella iskuvasaralla varustetulla kaivinkoneella. Louheen murskaus suoritetaan siirrettävällä 2- tai 3-vaiheisella murskauslaitoksella, käyttäen esi-/leukamurskainta, väli- ja jälkimurskaimia, kuljettimia ja seuloja. Murskauslaitoksen syöttöön käytetään tarpeen mukaan joko kaivin- tai pyöräkonetta ja valmiin murskeen vastaanotossa ja varastoinnissa pyöräkuormaajaa. Murskauslaitos pyritään sijoittamaan ottoalueen pohjalle, alimmillaan tasolle + 0 (N2000). Murskauslaitosta siirretään toiminnan edetessä.

Louhintaräjähdytysten yhteydessä varmistetaan, ettei alueen läheisyydessä ole ihmisiä ja ottamisalueelle pääsy estetään. Tulevasta räjäytyksestä varoitetaan aina äänimerkillä ennen räjäytystä. Työmaahenkilöstöllä on ohjeistukset onnettomuustilanteita varten. Murskauksesta pidetään käyttöpäiväkirjaa, josta ilmenevät tuotantomäärät ja -ajat sekä louhinnan kenttäkortit sisältävät tiedot tehdyistä räjäytyksistä (päivämäärä, kellonaika, räjäytystyön johtaja, käytetty räjähdainemäärä jne.). Merkittävistä häiriöistä tehdään merkintä käyttöpäiväkirjaan tai louhinnan kenttäkorttiin.

Toimintojen ajankohdat

Louhintaa, murskausta sekä kuormaamista ja kuljetusta tapahtuu tarpeen mukaan, mutta toimintaa voi olla ympäri vuoden. Keskimääräinen laskennallinen liikennemäärä toiminta-aikana on noin 18 kuorma-autollista päivittäin. Kalliokiviaineksen murskauksen toiminta-aika on arkipäivisin klo 7-22. Kallion poraamisen toiminta-aika on arkipäivisin 7-21. Kallion räjäyttämisen ja rikotuksen toiminta-aika on arkipäivisin klo 8-18. Aineksia kuormataan ja kuljetetaan arkipäivisin klo 6-22 sekä poikkeustapauksissa lauantaisin klo 7-18.

Raaka-aineet ja polttoaineet

Toiminta-alueella tuotetaan mursketuotteita keskimäärin noin 170 000 tonnia ja maksimissaan 340 000 tonnia vuodessa. Valmiit murskelajikkeet varastoidaan suunnitelma-alueelle varastokasoihin.

Kevyttä polttoöljyä kuluu vuosittain keskimäärin yhteensä 154 tonnia ja maksimissaan yhteensä 308 tonnia. Voiteluaineita kuluu keskimäärin 0,2 tonnia ja maksimissaan 0,4 tonnia vuodessa. Murskauslaitoksella on imeytysturvetta ja muovipeite, johon mahdollisesti öljyinen maa-aines voidaan siirtää. Käytettävien räjähdysaineiden määrä on keskimäärin 51 tonnia ja maksimissaan 102 tonnia vuodessa. Alueella ei varastoida räjäytysaineita. Alueelle tuodaan tarvittava talousvesi erikseen.

Kaivannaisjätteiden jätehuolto

Kaivannaisjätteiden jätehuoltosuunnitelman mukaan alueella on aikaisemman toiminnanharjoittajan toimesta poistettuja pintamaita varastoituna noin 7000 k-m³. Vaiheessa 1 poistettavia pintamaita on arviolta 25 000 k-m³ sekä selkeytyksaltaan hienoaineksia syntyy arviolta 20 k-m³ ja ne hyödynnetään ottamisalueen suojarakenteisiin, jälkihoitoon ja maisemointiin. Kantoja ja hakkuutähteitä syntyy noin 150 k-m³, jotka kuljetetaan ottamisalueen ulkopuolelle hyödynnettäväksi.

Pöly- ja melupäästöt

Pöly, melu ja tärinä ovat lyhytkestoisia rajoittuen pienelle alueelle eikä sillä katsota olevan vaikutusta yleiseen viihtyvyyteen tai terveyteen. Alueen läheisyydessä on pysyvää asutusta 300 metrin päässä louhinta-alueelta. Ottamisalueen itäreunalle kasattavat pintamaat muodostavat meluesteen, joka yhdessä louhoksen seinämän kanssa tehokkaasti vähentää melun leviämistä kohti asuinrakennusta.

Pölyämistä aiheutuu alueella tapahtuvasta kallion poraamisesta, liikenteestä ja louheen murskaamisesta. Pölypäästöjen määrä on riippuvainen sääolosuhteista. Pölyämistä vähennetään tarvittaessa kastelemalla kulkuväyliä ja murskattavaa tuotetta sekä koteloimalla kuljettimia ja säätämällä kiviaineksen putoamiskorkeuksia. Kuljettimien kotelointi vähentää myös melupäästöjä. Toiminnan aikana vettä käytetään tarvittaessa vähäisiä määriä pölyämistä ehkäisevään kasteluun. Kastelua varten vesi otetaan ottoalueelta tai sen läheisyydessä olevista ojista tai painanteista.

Melua alueella aiheutuu toiminta-aikana. Melua syntyy kallion poraamisesta, räjäytyksistä, rikotuksesta, murskauksesta, seulonnasta, kuormaamisesta ja

kuljetuksesta sekä aggregaatin käytöstä. Räjätysten aiheuttamaan meluun vaikuttavat käytettävän räjähdemäärä sekä tarvittavien räjäytysten määrä. Murskauslaitos ja muut toiminnot voidaan sijoittaa siten alueelle, että melun ohjearvot eivät ylitä. Melun määrää estetään myös koneiden ja laitteiden suojauksista ja kunnosta huolehtimalla.

Alueen vesien käsittely ja johtaminen

Pohjaveden pinnan taso on arvioitu olevan + 4 (N2000). Louhinnassa huomioidaan vesien johtuminen riittävällä kaltevuudella. Alueen maastonmuodot estävät ulkopuolisten vesien pääsyn louhinta-alueelle. Louhinnan vaikutus saattaa näkyä pintavesissä kohonneina nitraattipitoisuuksina. Alueella tehdään vedenlaadun ja pohjavedenkorkeuden tarkkailua sekä alueelta johdettavan veden virtaaman mittausta.

Louhoksen pumppausvedet johdetaan alueen eteläosasta selkeytysaltaan kautta ojastoon. Vedet kulkeutuvat Kalkkimaantien pohjoispuolista ojaa pitkin, jonka jälkeen ne laskevat Säynäjäojaa pitkin kohti Keltunojaan, josta edelleen Järvenojan ja Kyläjoen kautta Laivaniemenlahteen. Pumpattavat vedet kerätään syvennyksiin, jotka louhitaan 1-2 metriä syvemmäksi kuin ympäröivä louhintataso. Pumppausta tehdään ympäri vuoden sekä pumppausyvennykset ja selkeytysaltaat tehdään pumppausmäärään tarpeeksi suuriksi, jotta vesien mukana kulkeutuvaa hienoaainesta ei kulkeudu ojastoon. Onnettomuuden sattumissa vesien pumppaus voidaan keskeyttää.

Alueen jälkihoito ja myöhempi käyttö

Kun ottaminen on vaiheen 1 osalta tehty, haetaan uusi lupa vaiheen 2 osalta niin, että toimintaa voidaan jatkaa keskeytyksittä alueella.

Alueen maisemointia ja jälkihoitoa toteutetaan mahdollisuuksien mukaisesti toiminnan aikana, kun se on ottamistoiminnan ja valmiiden murskelajikkeiden varastointitilan riittävyden kannalta järkevää ja kun pintamaiden varastointialueelle on saatu varastoitua riittävästi pintamaita. Alueelta kuorittuja pintamaita käytetään maisemoinnissa. Luiskien muotoilussa käytetään vesipinnan yläpuolisiin osiin pintamaita ja vesipinnan alapuolisiin osiin materiaaleja, jotka eivät sisällä humuspitoisia maita. Luiskien yläosat muotoillaan muuhun ympäristöön sopiviksi. Luiskausten tekoon tarvitaan noin 30 000 – 35 000 k-m³ maa-ainek-sia.

Vaiheiden 1 ja 2 mukaisen ottotoiminnan loputtua muodostuu noin 4 metriä syvä vesiallas ja ympäröivän alueen annetaan metsittyä luontaisesti.

Lupa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta

Luvanhakija anoo lupaa aloittaa kalliokiviainesten ottamistoiminta ja murskaus ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Perusteluina todetaan, että haettava alue on vanhaa maa-ainestenottoaluetta, eikä toiminnan jatkaminen ennen lainvoimaa estä muutoksenhakua.

Täydennys hakemukseen 31.10.2022

"Hankkeessa on tarkoitus tehdä ympäri vuoden jatkuvaa pumppausta, joten veden oton määrissä ei ole vaihtelua toimintataukojen, päättymisvaiheiden tai toimintavaiheen osalta.

Hankkeen vaiheen 1 sekä aikaisemman toiminnan aikana louhitun alueen yhteispinta-ala on noin 5,4 ha. Arvio alueella käytettävän pumpun maksimitehosta on noin 40 m³/h. Vaiheen 1 osalta pumppausmäärät ovat arviolta alle 120 m³/vrk. Kun toiminta aikanaan etenee ja lupaa haetaan vaiheelle 2 (5,2 ha) kasvava yhteispinta-ala noin 10,6 ha. Tällöin arvioitu pumppausmäärä on alle 240 m³/vrk. Pumppausmäärät eivät ylitä 250 m³/vrk.

Vedet johdetaan selkeytysaltaan kautta purkuojastoon. Vuorokaudessa johdettavat vesimäärät vastaavat veden oton määrää. Selkeytysaltaalla voidaan tasata myös purkuojastoihin lähtevää virtaamaa. Arvio vuorokaudessa ojaan johdettavasta vesimäärästä on noin 120 m³ koko vaiheen 1 osalta ja vaiheen 2 osalta noin 240 m³. Hakijan käsityksen mukaan alueen muiden toimijoiden pumppausmäärät mukaan lukien tulvimisen vaaraa ei ojastoissa ole. Lisäksi hakija osaltaan kunnostaa ja parantaa oja pumppausvedestä johtuvan tulvimisen estämiseksi. Johdettavia vesimääriä voidaan tarvittaessa mitata.

Pohjaveden pinnan alenemisesta aiheutuvan maaperään kohdistuvan kuivatusvaikutuksen tarkastelu

Louhoksen tyhjennyksen ja kuivanapidon vuoksi pohjaveden pinta ottoalueen ympärillä mahdollisesti alenee. Pohjaveden pinta alenee louhoksen ympärillä siten, että kauemmaksi mentäessä vaikutus pohjaveden pinnan laskuun pienee. Alue on merkitty maaperäkartassa kalliomaaksi. Kalliota peittää moreenikerrostuma, jonka paksuus vaihtelee arviolta 1-2 metrin välillä. Hankealueesta etelään ja länteen on kangasmetsää, sekä kauempana etelä-länsisuunnassa peltoja. Hankealueen itäpuolella on hakkuutoiminnan yhteydessä poistettua metsää. Alueen pohjoispuolella on maa-ainestenottoalue. Hakijan käsityksen mukaan maaperän kuivuminen ei vaikuta pysyvästi ottamisalueen ympäristöön. Ottamisen päätyttyä pohjaveden pinta palautuu luonnontilaiselle tasolle ja louhoksen arvioidaan täyttyvän vedellä tasolle +4 (N2000).

Tieto louhosveden laadusta

Hakija ei ole aikaisemmin toiminut alueella, eikä hakijalla ole tiedossa tarkkailutuloksia alueelta. Hakija ehdottaa, että viranomaiset esittävät tiedossaan olevat tarkkailutulokset ja hakija toteuttaisi veden laadun ja pohjaveden korkeuden tarkkailun alueella ennen hakemuksen mukaisen toiminnan aloittamista, niiltä osin kuin se on mahdollista.

Pistepilviaineistosta tehdyn virtavesimallinnuksen mukaan suurin osa louhokseen kertyvistä vesistä on pohjavettä. Muita vesiä alueelle valuu vain hyvin vähäisiä määriä. Pintavesien johtumista alueelle voidaan estää maavalleilla ja -kynnyksillä. "

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireillä olosta on tiedotettu kuuluttamalla Tornion kaupungin verkkosivuilla 12.10.-18.11.2022. Asiakirjat ovat olleet saatavilla myös Meri-Lapin ympäristöpalvelujen toimistossa. Hakemuksen vireilläolosta on ilmoitettu Kotikulmilta -lehdessä 19.10.2022.

Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti suunnitellun ottamisalueen naapuritilojen maanomistajille. Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Tornionlaakson museolta sekä Lapin ELY-keskuksen ympäristö- sekä liikenne ja infrastruktuuri-vastuualueelta.

Muistutukset ja lausunnot

Hakemuksesta on annettu määräaikaan mennessä kolme lausuntoa.

Lapin ELY-keskuksen luontovastuualueen lausunto 15.11.2022:**... Kaavatilanne**

Lapin ELY-keskus toteaa, että hankealueella on voimassa 1.3.2010 lainvoiman saanut Tornion kaupungin yleiskaava 2021. Yleiskaavassa hankealue on osoitettu maaaines-tenottoalueeksi (EO). Hakemuksessa on pääosin asianmukaisesti esitetty hankealueen kaavoitustilanne. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että maakuntakaava ei ole voimassa yleis- tai asemakaava-alueilla. Muilta osin kaavoituksen osalta Lapin ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, että hanke sijoittuu Tornion yleiskaavassa 2021 luomerkinnällä rajatun alueen välittömään läheisyyteen. Luo-merkintä käsittää metsälain mukaisia, erityisiä elinympäristöjä tarkennusalueilla, linnuston kannalta arvokkaita alueita ja muita luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita. Määräyksen mukaan aluetta koskevat suunnitelmat ja toimet on toteutettava siten, etteivät ne haittaa luo-alueiden luontoarvoja kohtuuttomasti. Lupahakemuksessa ei ole kuitenkaan arvioitu vaikutuksia yleiskaavassa merkityn luo-kohteen luontoarvoihin. Lapin ELY-keskus kehottaa kiinnittämään jatkossa tarkemmin huomiota, että ympäristö- ja maa-aineslupahankkeiden vaikutukset tulevat arvioiduksi asianmukaisella tavalla. Lapin ELY-keskus kuitenkin katsoo, ettei lupahakemuksen mukaisesta toiminnasta tule aiheutumaan kohtuutonta haittaa luo-alueerajauksen perusteena oleville luonnonarvoille.

ELY-keskus toteaa, että ympäristö- ja maa-aineslupahakemuksessa mainitulle kiinteistölle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (2021/521) liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten kasvilajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja (2.11.2022 Lajitietokeskus). Hakemuksen mukainen ottoalue ei sijoitu luonnonsuojeluohjelmien alueelle, luonnonsuojelualueille eikä Natura 2000 -verkoston alueille.

Hankkeen alue sijoittuu lähimmillään noin 1,2 kilometrin etäisyydelle Rakanjätkän Natura-alueesta. Natura-alueen suojelun perusteena on mainittu neljä luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ja yksi liitteen II sammallaji. Lapin ELY-keskus katsoo, ettei hankkeen toteuttamisesta arvioida aiheutuvan etäisyydestä johtuen vaikutuksia Rakanjätkän Natura-alueen suojelun perusteena oleville luonnonarvoille.

Liikenne

Lapin ELY-keskus toteaa, että kallioalueen ottoalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) tarkoittama maantie 19541, Kalkkimaantie. Louhoksen ja maantien väliin tulee jättää 20 metrin levyinen suoja-alue (mitattuna tien keskiviivasta).

ELY-keskus katsoo, että lupahakemuksessa olisi tullut perustella tarkemmin, miksi maantietä 19541 ei suljeta liikenteeltä louhoksella tapahtuvien räjäytysten ajaksi ja lupahakemukseen tulisi liittää tarkempi selvitys tehtävästä räjäytystyöstä. Jos räjäytystyöstä voi aiheutua vaaraa maantien 19541 liikenteelle, tulee ympäristö- ja maa-aineluvan hakijan hakea työlupaa maantien tilapäiseen sulkemiseen Lapin ELY-keskuksetta.

ELY-keskus toteaa, että tyyppillisesti rakennusurakoissa tien tilapäinen sulkeminen on mahdollista enintään kahdeksan minuutin ajaksi. Lupakäsittelyn yhteydessä otetaan periaatteellisesti kantaa mm. siihen, montako kertaa viikossa tien sulkeminen sallitaan ja miten pitkä lupa toimintaan voidaan myöntää. Lisäksi on huomioitava korvauskysymykset, jos räjäytyksissä kiviä karkaa tielle ja aiheutuu vaurioita.

Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-ainelain (555/1981) 3 §:n mukaan maa-ainesta ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumien, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-ainelain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut ehdot, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Kiven louhinnan ja murskauksen suojaetäisyyksistä säännellään valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010). Asetuksen 3 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa alle 400 metrin päähän melulle tai pölylle erityisen alltiista kohteista, kuten sairaalasta, päiväkodista, hoito- tai oppilaitoksesta. Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alltiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriölle alltiista kohteesta.

Kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriölle alltiista kohteesta ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että toiminta häiriölle alltiissa kohteessa ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkene mistä, joka vaarantaa 5 §:ssä tarkoitettun ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen.

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1 ja 2 mukaan vesitaloushankkeella on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa

vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.

Vesilain 2 luvun 15 § mukaan hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), kun pinta- tai pohjavedenotto ylittää 100 m³ vuorokaudessa.

Ympäristöministeriön oppaassa Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväään käyttöön (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) on lisäksi ohjeistettu muun muassa suojaetäisyyksistä ja jälkihoitotoimenpiteistä.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu maa-ainesten ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu alueelle, jossa on jo aiempaa maa-ainesten ottotoimintaa. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja, jos ottaminen tapahtuu hakemuksessa esitetyllä tavalla. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat.

Ottamistoiminta

Maa-ainesten otossa tulee ottaa turvallisuusnäkökohdat huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähätyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Ottoalueen jyrkänneiden suojaaminen tulee tehdä riittävällä tavalla.

Häiritsevä melu ja pöly tulee estää. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Alueella toimittaessa tulee pitää huolta, että alinta ottotasoa ei aliteta, ja että korot ovat alueella merkitty huolellisesti ja ajantasaisesti.

Murskaus

Suunnitellun kallionlouhinta- ja murskaustoiminnan murskausvuorokausien määrä on hakemuksen mukaan yli 50 vuorokautta suunnitellun toimintaiän eli viiden (5) vuoden aikana, joten toiminnalle on haettu ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista lupaa (27 §).

ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä ja öljyjä kestäviä, eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön

hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettyinä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

Pintavedet

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen pinta- tai pohjavesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja tarkkailusta.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

Suunniteltu maa-ainesten ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Suunniteltu ottotoiminta sijoittuu aiemmin avatulle maa-alueelle ja laajentaa olemassa olevaa louhosaluetta.

Lapin ELY-keskus toteaa, että koska kyseessä on kalliokiviaineksen ottaminen louhoksessa, tulee hankkeesta kertoa tiedot ainakin nykytilanteessa pois-pumpattavien vesien määrästä sekä tulevasta tilanteesta (eli paljonko vettä pumpataan louhoksesta pois, kun se on syvennetty alimpaan ottotasoon). Tämän perusteella hankkeesta arvioidaan alustavasti, onko kyseisessä tapauksessa tarpeen vesilain mukainen lupa.

Hankkeen kohdalla vesilain mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien sekä 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Näin ollen hankkeesta tulee tehdä vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi, ennen kuin toiminnalle myönnetään lupa. Toiminnanharjoittaja on selvittänyt hankkeen osalta 31.10.2022 päivätyssä hakemuksen täydennyksessä louhosalueelle kertyvien vesien määriä toiminnan eri vaiheissa.

Toiminnanharjoittajan esittämien tietojen perusteella hankkeessa on tarkoitus tehdä ympäri vuoden jatkuvaa pumppausta, joten veden oton määrissä ei ole vaihtelua toimintataukojen, päättymisvaiheiden tai toimintavaiheen osalta.

Hankkeesta vastaavan selvityksen mukaan:

- *Hankkeesta vastaava on arvioinut, että nyt suunnitellun hankkeen (vaihe 1) sekä aikaisemman toiminnan aikana louhitun alueen yhteispinta-ala on noin 5,4 hehtaaria. Arvio alueella käytettävän pumpun maksimitehosta on noin 40 m³/h.*

Vaiheen 1 osalta pumppausmäärät ovat arviolta alle 120 m³/vrk. Pumppausmäärät eivät ylitä 250 m³/vrk.

- Kun toiminta aikanaan etenee ja lupaa haetaan vaiheelle 2 (5,2 ha) kasvaa yhteispinta-ala noin 10,6 hehtaariin. Tällöinkin arvioitu pumppausmäärä on alle 240 m³/vrk.
- Täydennyksen perusteella hankkeesta vastaava olettaa pumppauksen olevan jatkuvatoimista koko louhoksen toimintaiän aikana. Pistepilviaineistosta tehdyn virtavesimallinnuksen mukaan suurin osa louhokseen kertyvistä vesistä on pohjavettä. Muita vesiä alueelle valuu vain hyvin vähäisiä määriä. Pintavesien johtumista alueelle voidaan estää maavalleilla ja -kynnyksillä.
- Muodostuvat louhosvedet johdetaan selkeytysaltaan kautta purkuojastoon. Suunnitelmapiirustusten mukaan louhokselta pumpattavat vedet on tarkoitus johtaa saostusaltaan kautta Säynäjäojaan, josta edelleen Keltunojaan ja sen kautta Järvenojaan ja Kyläjokeen ja lopulta Laivaniemenlahteen.
- Vuorokaudessa alueelta poisjohdettavat vesimäärät vastaavat veden oton määrää. Selkeytysaltaalla voidaan tasata myös purkuojastoihin lähtevää virtaamaa. Arvio vuorokaudessa ojaan johdettavasta vesimäärästä on noin 120 m³ koko vaiheen 1 osalta ja vaiheen 2 osalta noin 240 m³. Hakijan käsityksen mukaan alueen muiden toimijoiden pumppausmäärät mukaan lukien tulvimisen vaaraa ei ojaistoissa ole. Lisäksi hakija osaltaan kunnostaa ja parantaa ojia pumppausvedestä johtuvan tulvimisen estämiseksi. Johdettavia vesimääriä voidaan tarvittaessa mitata.
- Louhoksen tyhjennyksen ja kuivana pidon vuoksi pohjaveden pinta ottoalueen ympärillä mahdollisesti alenee. Pohjaveden pinta alenee louhoksen ympärillä siten, että kauemmaksi mentäessä vaikutus pohjaveden pinnan laskuun pienee. Alue on merkitty maaperäkartassa kalliomaaksi. Kalliota peittää moreenikerrostuma, jonka paksuus vaihtelee arviolta 1-2 metrin välillä. Hankealueesta etelään ja länteen on kangasmetsää, sekä kauempana etelä-länsisuunnassa peltoja. Hankealueen itäpuolella on hakkuutoiminnan yhteydessä poistettua metsää. Alueen pohjoispuolella on maa-ainestenottoalue. Hakijan käsityksen mukaan maaperän kuivuminen ei vaikuta pysyvästi ottamisalueen ympäristöön. Ottamisen päätyttyä pohjaveden pinta palautuu luonnontilaiselle tasolle ja louhoksen arvioidaan täyttyvän vedellä tasolle +4 (N2000).
- Toiminnanharjoittajalta saadun tiedon mukaan hakija ei ole aikaisemmin toiminut alueella, eikä hakijalla ole tiedossa tarkkailutuloksia alueelta.

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemukseen liitettyssä täydennyksessä esitettyjen tietojen perusteella mahdollinen pois-pumpattava vesimäärä alittaa 250 m³/d nyt suunnitellun vaiheen 1 toimintaiän aikana.

Aluetta koskevassa mahdollisessa maa-aines- ja ympäristöluvassa tulee asettaa toiminnalle tarkkailuvelvoitteet pois-pumpattavien pinta- ja pohjavesien määrän ja laadun osalta. Tulosten perusteella voidaan seurata mm. hankkeen ympäristö- ja kuivatusvaihtokutsia.

Tarkkailun perusteella toiminnan vaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin, ja mikäli tarkkailu osoittaa, että toiminta tarvitsee vesilain mukaisen luvan, tulee luvantarvetta silloin tarkastella uudelleen. Tarkkailuvelvoitteen tulee sisältää mm. pohjaveden pinnan-tason tarkkailua ja veden laadun seuranta. Lisäksi ottoalueen kuivanapitoon

liittyvien poispumpattavien vesien määrää tulee seurata vuorokausi/kuukausi/vuositasolla toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana.

Lupaharkinta tulee hankkeessa (nyt haettava vaihe 1) ajankohtaiseksi esimerkiksi siinä vaiheessa, jos tarkkailun yhteydessä havaitaan, että poispumpattavat pohjavesimäärät ovat arvioitua suurempia tai, jos tarkkailu osoittaa, että toiminnasta aiheutuu luonnon tai vesistön tilan huononemista (vesilain 3 luku, 2 §:n 1 momentin kohta 2).

ELY-keskuksen näkemys on, että jos hanke toteutetaan, kuten selvityksessä on esitetty, hanke ei vaadi tässä vaiheessa vesilain mukaista lupaa. Mikäli hankkeen tarkkailun yhteydessä havaitaan, että alueelta poispumpattavien pohjavesien määrä ylittää 250 m³/d tai poispumpattavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, saattaa tarve vesilain mukaiselle luvalla tässä vaiheessa aktivoitua. ELY-keskus pyytää kuitenkin huomioimaan, että kun poispumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa Lapin ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Jälkihoito

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä, ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä lupapäätöksessä. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitoita tehdään alueella otton edetessä vähintään hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi. Myös mahdollisesti vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulisi muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään kolmen metrin vesisyvyyteen saakka.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kunta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Mikäli alueelle tuodaan jälkihoitoa varten maa-aineksia muualta, ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten tulee olla puhtaita, ja niiden alkuperä tulee tarvittaessa pystyä osoittamaan.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestävään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24).

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta voi olla mahdollista, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt asiat. ELY-keskus myös muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hanke ei lupahakemuksen ja sen täydennyksen perusteella vaadi tässä vaiheessa vesilain mukaista lupaa, sillä toiminnasta johtuvan louhosalueen kuivanapidon takia pois-pumpattavan pohjaveden määrä on alle 50 m³/d, kun louhos pidetään kuivana jatkuvalla pumppauksella. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee kuitenkin lupamääräyksissä määrätä, että louhosalueelta pois-pumpattavien vesien määrää ja laatua on tarkkailtava. Tarkkailusta saatujen tuloksien perusteella tarkastellaan, aktivoituuko vesilain mukaisen luvan tarve hankkeen aikana. ELY-keskus pyytää myös huomioimaan, että kun pois-pumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Lapin ELY-keskus korostaa, että vesilain mukainen luvantarpeen harkinta on tehty lupahakemuksessa annettujen tietojen pohjalta. Mikäli tiedot ovat oleellisesti muuttuneet lupamenettelyn aikana, eivätkä ne enää vastaa täydennyksessä annettuja tietoja, tulee luvantarve arvioida uudelleen.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-ainelain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.”

Lapin ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen lausunto 18.10.2022:

”... Lapin ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuurivastuualue toteaa lausuntonaan, että maantien 19541 suoja-alue on kiinteistön kohdalla 20 metriä maantien keskilinjasta mitattuna. Louhos tulee sijoittaa kokonaisuudessaan suoja-alueen ulkopuolelle. Toiminnasta ei saa aiheutua mitään vaaraa tiealueelle eikä tien käyttäjille. Erityisesti louhintaan liittyvän räjäytystyön turvallisuus tulee varmistaa lupamääräyksissä.

Kiinteistölle on olemassa oleva liittymä tierekisteriosoitteessa 19541 / 1 / 1531 / vasen. Mikäli liittymää on tarvetta parantaa tai laajentaa tulee liittymälle hakea uusi liittymälupa. Liittymälupaa haetaan Pirkanmaan ELY-keskukselta. Lisätietoa saa osoitteesta <https://www.elykeskus.fi/liittymat>. Muutoin Lapin ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa hakemukseen.”

Tornionlaakson museon lausunto 18.11.2022:

”... Ottoalueella ei ole tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lähin tunnettu kohde sijaitsee viereisen Hannunpojankallion alueella noin 115 metrin päässä ottoalueesta pohjoiseen.

Hannunpojankallio (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000009014) kohteessa on kivilatomuksia avoimella kallioalueella. Päärakenteet sijaitsevat Pohjukanmäen koillispuolisen Hannunpojankallion kallioalueen itälaidalla sekä (vuoden 2022 tarkastuksessa havaitut) kaksi uutta kivirakennelmaa läntisellä kallioalueella. Tietoa kohteesta löytyy Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta.

Tornionlaakson museo ei näe kulttuuriympäristöön liittyvää estettä maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämiseen, koska tunnettu muinaisjäännöskohde ei sijoitu hankealueelle, eikä liian lähelle sitä. ”

Hakijan vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin

Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunnon johdosta Peab Industri Oy on antanut vastineen 18.11.2022.

” Peab Industri Oy (jäljempänä Peab) antaa vastineen tarpeellisilta osin.

Liikenne

Peab toteaa, että räjäytystyön johtaja määrittelee kenttäkohtaisesti tarpeen Kalkki- maantien liikenteen pysäyttämiseksi. Mikäli pysäyttäminen todetaan olevan tarpeen, haetaan lausunnossa esitetty työluva tiealueella työskentelyyn liikenteen pysäyttä- miseksi räjäytyksen ajaksi.

Peab toteaa, että hakemuksessa on mm. kohdissa 3.4 sekä 5.2 kerrottu louhintaräjäy- tyksistä. Vuosittaisella enimmäistuotantomäärällä räjäytyksiä on noin 3–15 kertaa vuo- dessa. Turvallisuuden osalta Peab selvittää, että räjäytystyötä koskevan lainsäädän- nön mukaisesti räjäytystyön johtaja määrittelee vaara-alueen. Tämän alueen ulkopuo- lella ei vartiointia vaadita. Käytämme räjäytystyön ammattilaisia vaara-alueella varti- ointitehtävissä.

Edellytyksen maa-ainesten otolle

Ottamistoiminta ja murskaus

Lausunnossa on esitetty vaatimuksia ottamistoiminnalle ja sen toteuttamiselle. Peab:n käsityksen mukaan lausunnossa esiin tuodut seikat on jo huomioitu jätetyssä maa-ai- nes- ja ympäristölupahakemuksessa.

Pintavedet

Peab toteaa, että vesien johtaminen on esitetty hakemuksen kohdassa 3.3 ja tarkkailu kohdassa 5.9. Tarkkailua toteutetaan lupamääräysten mukaisesti.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

ELY-keskuksen lausunnossa on harkittu vesilain mukaisen luvan tarvetta ja tultu siihen tulokseen, ettei lupa ole hakemuksen ja sen täydennyksen perusteella tarpeen. Peab toteaa, että lausunnossa esitetty vaatimus tarkkailuvelvoitteista on perusteltu. Peab huomioi lausunnossa esitetyn, että pois-pumpattavan veden määrän ylittäessä 100 m³/vrk, tehdään siitä ilmoitus ELY-keskukselle.

Jälkihoito

Peab on jo hakemuksessaan esittänyt, että ottamistoimintaa tullaan jatkamaan alueella nyt haetun vaiheen I jälkeen vaiheessa II. Oletettavasti ainakin osa vaiheen I alueesta tulee olemaan mukana vaiheen II suunnitelma-alueessa, eikä siten koko vaihetta I voi- tane jälkihoitaa lopulliseen muotoon ennen koko ottotoiminnan päättymistä alueella.

Peab esittää, että vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskarakenteet tehtäisiin hakemuksen mukaisesti kahden metrin vesisyvyyteen saakka. Kolmen metrin vesisyvyyteen saakka ylettyessä alueen luiskarakenteille ei ole louhintateknisesti eikä jälkihoidollisesti järkevää tehdä porrastusta tasolla +2. Porrastus on nykyisellään suunniteltu siten, että pohjaveden alaiseen luiskarakenteeseen ei tarvita suuria määriä humuksettomia maa-aineksia.

Peab:lla ei ole muuta vastattavaa lausunnon osalta. ”

Lapin ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen lausunnon johdosta Peab Industri Oy on antanut vastineen 18.11.2022.

” Peab:lla ei ole huomautettavaa Lapin ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuurivastuualueen lausuntoon.”

Tornionlaakson museon lausunnon johdosta Peab Industri Oy on antanut vastineen 18.11.2022.

” Peab:lla ei ole huomautettavaa Tornionlaakson museon lausuntoon.”

Maastokäynti toiminta-alueella

Ympäristötarkastaja Rautiala ja ympäristönsuojelun suunnittelija Mattila tutustuivat 13.12.2022 maa-aines- ja ympäristölupahakemusalueeseen maastossa. Ottoa jatketaan edellisen luvan louhoksesta. Louhoksen etelä- ja itäreuna, jotka eivät kuulu lupa-alueeseen, ovat jyrkkiä ja maisemoimattomia. Louhoksen länsipuolella sekä suunnitellun tukitoiminta-alueen läheisyydessä oli edellisen luvan aikaisia kiviaines- ja pintamaakasoja. Louhoksen eteläpuolella oli vanha selkeytsallas. Muutoin ottoalue on luonnontilaista metsää.

RATKAISUOSA

VIRANOMAISEN RATKAISU

Meri-Lapin ympäristölautakunta on tutkinut hakemuksen ja myöntää Peab Industri Oy:lle:

- I) maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan 340 000 k-m³ maa-ainesten (kalliokiviaines) ottamiseen tilalta Kyöstäjä 851-410-21-20
- II) ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan kalion louhintaan ja murskaukseen.

Toiminnalle myönnetään myös ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n mukainen lupa aloittaa toiminta ennen päätöksen lainvoimaisuutta määrätyn vakuuden (37 400 euroa) asettamisen sekä aloituskatselmuksen jälkeen.

Ottamisalueelle tulee olla riidaton kulku. Kalkkimaantien liikenneturvallisuus on huomioitava toiminnassa.

Toimintaa tulee harjoittaa hakemuksessa esitetyn mukaisesti sekä noudattaen seuraavia lupamääräyksiä siinäkin tapauksessa, että hakemuksessa esitetty olisi ristiriidassa lupamääräysten kanssa:

LUPAMÄÄRÄYKSET

Maa-ainesten määrä ja alueen rajat

1. Lupa koskee otettavan maa-ainesten kokonaismäärää 340 000 km³ viiden (5) vuoden aikana. Kalliokiviaineksen ottaminen tulee tapahtua suunnitelmapiirustusten mukaisesti kaivualueen rajauksen sisällä. Varsinaisen kaivualueen pinta-ala on noin 3,4 hehtaaria, ottamisalueen pinta-ala on 6,5 hehtaaria ja koko toiminta-alueen kokonaispinta-ala on noin 14,2 hehtaaria. (MAL 11 §)
2. Alin ottamistaso on +0 (N2000). Ottajalla tulee olla aina tiedossa hyväksytty ottamistaso. Alinta ottotasoa ei saa alittaa. (MAL 11 §)
3. Pohjavedenpinnan taso tulee olla hakijan tiedossa. Mikäli vettä joudutaan pumppaamaan pois louhoksesta, pumppausmäärän tulee olla alle 250 m³/vrk. Mikäli pohjaveden pinta on oletettua ylempänä ja louhokseen kertyy vettä pumppausmäärän ollessa alle 250 m³/vrk, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi lupaviranomaiselle asian uudelleen käsittelemiseksi. Toiminnan käynnistyessä ja toiminnan aikana louhoksesta poispumpattavien vesien määrää tulee seurata. Tiedot poispumpattavien vesien määrästä toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä. (MAL 11 §, VNA 926/2005 6 §, YSL 17 §)
4. Sallittu ottamistaso, ottamisalueen sekä varsinaisen kaivualueen rajat on merkittävä selkeästi näkyviin. Merkinnät tulee olla käytettävissä koko ottamistoiminnan ajan. (MAL 11 §)
5. Maa-ainesten ottamisalue on järjestettävä siten, että alue on turvallinen. Jyrkät rinteet on suojattava siten, että putoamisvaaraa ei ole. (MAL 11 §)
6. Ottoalueen pohjoispuoleisen tilan 851-410-88-4 osalta ottamista voidaan tehdä ko. kiinteistön omistajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti kiinteistön rajaan asti. Niitä osin, kun tilalla 851-410-88-4 on jo olemassa oleva louhos, voidaan ottaminen tehdä ilman luiskarakennetta ja yhdistää louhokset. Niiltä osin, kun tilalla 851-410-88-4 ei ole jo olemassa olevaa louhosta, tulee ottamisessa tehdä luiskarakenteet suunnitelmakarttojen (lopputilanne ja leikkaukset A-C) mukaisesti.

Ottamisalueen itäpuoliseen tilaan 851-410-21-23 tulee jättää asemapiirroksessa esitetty suojavyöhyke, jossa ei tehdä louhintaa. Toiminnasta ei saa aiheutua haittaa naapurituloille. Toiminnasta ei saa myöskään aiheutua vaaraa maantien 19541 tiealueelle tai tien käyttäjille. Louhoksen ja maantien väliin tulee jättää 20 metrin levyinen suoja-alue, mitattuna tien keskiviivasta. Mikäli kiinteistöllä olevaa liittymää 19541/1/1531/vasen on tarvetta parantaa tai laajentaa, tulee liittymälle hakea uusi liittymälupa. (MAL 11 §, NaapL 17 §, LjMTL 46 §)

Luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelu

7. Alueella tapahtuva toiminta ei saa vaikuttaa lähialueiden luontoarvoihin. Mikäli luontovaikutuksia ilmenee, tulee toimintaa muuttaa siten, että vaikutukset estyvät. (MAL 3 §, YSL 175 §)
8. Mikäli maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja otettava yhteyttä alueelliseen vastuuseen eli Tornionlaakson museoon ja haettava kajoamislupaa Museovirastolta. (MML 11, 14 §)

Aloituskatselmus

9. Luvanhaltijan on sovittava valvontaviranomaisen kanssa aloituskatselmuksen pitämisestä. Ottamistoimintaa ei saa aloittaa ennen kuin aloituskatselmus on pidetty. Tällöin tulee seuraavat toimenpiteet olla tehtyinä:
 - ottamisalue ja varsinainen kaivualue merkittynä maastoon
 - sallittu ottamistaso (N2000) merkittynä ottamisalueelle korkeusmerkinnöin
 - pohjavedenpinta mitattuna
 - vaaditut vakuudet jätetty. (VNA 926/2005 6 §)

Louhinta ja murskaus

10. Alueella saa tehdä murskausta arkipäivisin maanantaista perjantaihin klo 7-22 välisenä aikana, porausta klo 7-21 välisenä aikana ja rikutusta klo 8-18 välisenä aikana. Alueella saa räjäyttää arkipäivisin maanantaista perjantaihin klo 8-18 välisenä aikana. Muu toiminta, kuten kuormaaminen ja kuljetus ovat sallittuja arkipäivisin klo 6-22 välisenä aikana sekä poikkeustapauksissa lauantaisin klo 7-18. (YSL 52 §, NaapL 17 §, VNA 800/2010 8 §)
11. Räjähdykset on mitoitettava ja räjäytysaineet valittava niin, että räjäytyksistä ja niistä aiheutuvasta tärinästä ei aiheudu vahinkoa, haittaa tai vaaraa alueen ulkopuolelle. Räjähdyksen suunnittelussa huomioidaan, että kiviainesta ei sinkoudu missään tilanteessa naapurituloille tai maantielle 19541. Jos räjäytystyöstä voi aiheutua vaaraa maantien 19541 liikenteelle, tulee toiminnanharjoittajan hakea työlupaa maantien tilapäiseen sulkemiseen Lapin ELY-keskukselta. Toiminnanharjoittaja on vastuussa mahdollisten vahinkojen selvittämisestä, korjaamisesta ja korvaamisesta. Tarvittaessa tulee käyttää tärinämittareita. (YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §, LjMML 46 §)
12. Alueelta louhittua kiviainesta voidaan murskata yhteensä enintään 340 000 tonnia vuodessa. Alueelle ei tule tuoda kiviainesta muualta. Mikäli alueelle tuodaan jätteitä tai maa-aineksia, joiden vastaanottoa ei ole tässä hyväksytty, on jätteet viipymättä toimitettava hyväksytyyn vastaanottoaikkaan. (YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §)

13. Luvanhaltijan tulee huolehtia siitä, että kaikki alueella toimivat urakoitsijat ovat tietoisia tässä päätöksessä annetuista lupamääräyksistä. (MAL 11 §, YSL 52 §, VNA 713/2014 15 §)

Vesien johtaminen ja tarkkailu

14. Toiminta-alueelta poistettavat kuivatusvedet tulee johtaa selkeytysaltaan kautta ottoalueen eteläpuoliseen ojastoon. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Toiminnasta ei saa aiheuttaa muutoksia alueen pinta- tai pohjavesien laatuun tai määrään. Toiminnanharjoittaja on vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava ojien kunnossapidosta sekä hoidosta. Louhoksesta pumpattavien vesien määrästä tulee pitää kirjaa. Pohjaveden pinnan korkeutta tulee seurata toiminnan aikana.

Selkeytysallas tulee mitoittaa siten, että veden viipymä altaassa on riittävän suuri esimerkiksi kiintoaineksen poistamiseksi vedestä. Selkeytysaltaan pohja tulee rakentaa siten, että siitä on mahdollista poistaa kertyvä liete. Liete tulee sijoittaa siten, että se ei pääse valumaan ojiin tai pölyämään kuivattuaan. Vesien johtamisjärjestelyjen toimivuutta on seurattava säännöllisesti. Mikäli vesien johtamisesta aiheutuu ennalta arvaamattomia seurauksia, luvan saajan on viivytyksettä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. (MAL 11 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

15. Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava louhosalueelta poisjohdettavan ja johdettavan veden laatua ja määrää. Tämän tarkkailun yhteydessä on tarkkailtava louhosalueelta tulevan veden vaikutusta laskuojan veden laatuun. Louhosalueelta poisjohdettavasta vedestä on määritettävä kerran vuodessa vähintään pH, kiintoaine, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, COD_{Mn}, kloridi, ammonium-, nitraatti- ja nitriittityppi sekä öljyhiilivedyt, mikäli vedessä havaitaan viitteitä niistä aistinvaraisessa tarkastelussa hajun tai ulkonäön perusteella. Näytteenoton yhteydessä on mitattava virtaama. Toiminnanharjoittaja on velvollinen ottamaan ja analysoimaan vesinäytteet toiminta-alueen alapuolisesta ojasta eli Säynäjäojasta toiminnan alettua ja tulva- ja sulamisvesikertymien loputtua kesäkuun loppuun mennessä ja sen jälkeenkin, aina jos louhosalueelta poisjohdettavan veden näytteessä havaitaan veden laadun olevan epätydyttävä. Ojavesistä on tehtävä samat määritykset kuin louhosalueelta poisjohdettavasta vedestä. Tarkkailutulokset on toimitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojeluun mahdollisimman pian tulosten valmistuttua. Pinta- ja pohjavesien tarkkailua voi tarvittaessa tehdä yhdessä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien mukaisesti. Mikäli poisjohdettavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, tulee asiasta ilmoittaa välittömästi lupaviranomaiselle asian uudelleen käsittelemiseksi. Analyysivalikoimaa ja tarkkailua voidaan tarkistaa lupa-aikana. Analyysitodistus

toimitetaan vuosiraportoinnin yhteydessä. (MAL 11 §, YSL 7, 8, 16, 17, 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

16. Pohjaveden korkeutta alueella tulee seurata toiminnan aikana 2-4 kertaa vuodessa. Mikäli louhosalueelta poisjohdettavan veden näytteessä havaitaan veden laadun olevan epätydyttävä, toiminnanharjoittaja on velvollinen ottamaan ja analysoimaan vesinäytteet kiinteistöjen 851-423-22-88 ja 851-423-22-86 yhteisestä porakaivosta. Porakaivovedestä on määritettävä sameus, väri, haju, maku, pH, rauta, mangaani, KMnO₄-luku, kloridi, ammonium, nitraatti, nitriitti, fluoridi, Escherichia coli ja koliformiset bakteerit. Tulokset pohjaveden korkeuden ja laadun seurannasta tulee toimittaa Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojeluun. (YSL 17 §)
17. Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), kun poispumpattavan veden määrä ylittää 100 m³ vuorokaudessa. (VL, luku 2, 15 §)

Melu ja pöly

18. Meluntorjunnassa on huomioitava alueen muu käyttö ja melulähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueelle niin, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun ja pölyn leviämistä ympäristöön. Melutaso ei saa toiminnan johdosta ylittää minkään kuuden tunnin jakson aikana klo 7-22 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq}-arvoja: 55 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 45 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella eikä klo 22-7 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq}-arvoja: 50 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 40 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella. Tarvittaessa melutaso on valvontaviranomaisen määräyksestä varmistettava mittauksin. (MAL 11 §, NaapL 17 §, VNA 993/1992 2 §)
19. Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on sijoitettava siten, että melua ja pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen käytettävään rakennukseen on vähintään 300 metriä.
20. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta pölyhaittaa tai muita haitallisia päästöjä ilmaan. Pölyn sitomiseen on kiinnitettävä huomiota. Tarvittaessa pölyämistä estetään kastelemalla vedellä tai laitteistojen koteloinnilla. Tarvittaessa hiukkaspitoisuus on varmistettava mittauksin. (MAL 11 §, YSL 7, 52 §, VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §, VNA 79/2017)
21. Laitteistojen pölynkeräyslaitteet on pidettävä kunnossa. Pölylähteet on sijoitettava mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle kohdalle. Ellei haitallista pölyämistä voida muutoin estää, pölyä aiheuttava toiminta on keskeytettävä. (MAL 11 §, YSL 7, 52 § VNA 713/2014 15 §, NaapL 17 §)

Jätteet

22. Jätehuolto on järjestettävä niin, ettei toiminnasta aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista tai haittaa ympäristölle. Alueella ei saa polttaa tai haudata jätteitä. Alueella ei tule varastoida vaarallista jätettä. Hyötykäyttöön kelpaava

jäte on lajiteltava erilleen. Jätteet tulee toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottoaikaan. (MAL 11 §, YSL 16-17 §, JL 13, 28, 29, 31, 72, 73 §)

23. Alueelle ei saa tuoda ottamisalueen ulkopuolelta ylijäämämaita tai muita jätteiksi luokiteltavia materiaaleja. Toiminnan loputtua mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottoaikaan. (MAL 11 §, YSL 16, 17 §, JL 13, 29 §)

Turvallisuus ja onnettomuuksien ennalta ehkäiseminen

24. Luvan hakijan on nimettävä asiantunteva henkilö, joka vastaa toiminnan suunnittelusta, tarkkailusta, kirjanpidosta sekä ympäristöhaittojen torjunnasta. Vastuuhenkilön yhteystiedot on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelulle. Nämä yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina. (VNA 926/2005 6 §)
25. Tukitoiminta-alueelle keskitetään kaikkien polttoaineiden, öljyn ja muiden maaperän ja pohjaveden kannalta vaarallisten aineiden käsittely, tankkaus ja säilytys sekä työkoneiden säilytys. Tukitoiminta-alueen maaperä on suojattava allasmaisella, öljyä kestäväällä tiivisrakenteella eikä suojarakenteseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään vaiheessa tulvimaan yli. Tukitoiminta-alueen tulee olla riittävän iso. Suojausrakenteiden, kuten tiiviiden alustojen, suunnitelmat tulee hyväksyttävä Meri-Lapin ympäristöpalveluilla ennen rakentamisen aloittamista. Ennen suojausrakenteen peittämistä tulee Meri-Lapin ympäristöpalveluille varata tilaisuus rakenteen tarkastamiseen. Öljytuotteita ei saa tuoda alueelle ilman hyväksytyjä suojarakenteita. Satunnaisetkaan päästöt eivät saa päästä maaperään ja sitä kautta pohjaveteen. (VNA 800/2010 9 §, MAL 11 §, YSL 7, 16, 17, 52 §)
26. Tukitoiminta-alueella varastoitavat polttoainesäiliöt on varustettava ylitäytönestimellä, laponestolla ja tankkauslaitteistot lukittavalla sulkuventtiilillä. Säiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä, jotka on suojattava törmäysohjeilla. Jakelulaitteen käyttö on estettävä silloin, kuin alueella ei työkoneita. Öljyä ja öljyistä vettä ei saa laskea maaperään, vaan öljyinen aine on toimitettava hyväksytyyn öljyisen jätteen vastaanottoaikaan. Toiminta-alueella on oltava riittävästi kemikaalivuotojen torjuntakalustoa (imeytysainetta sekä välineitä maahan valuneen aineen poistamiseksi välittömästi tiiviille reunalliselle alustalle). (MAL 11 §, YSL 16-17, 52, 66 §)
27. Työkoneita ei saa huoltaa tai pestä toiminta-alueella. Alueella ei saa varastoida tai säilyttää ottamistoimintaan liittymättömiä koneita tai laitteita. Toiminta-aikojen ulkopuolella koneita ja laitteita ei saa varastoida alueella. (YSL 7, 16-17, 52, 66 §)
28. Jos tapahtuu öljy-, kemikaalivuoto tai muu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava tapahtuma (kuten pölyä, melua tai muuta päästöä ympäristöön lisäävä häiriö), on välittömästi ryhdyttävä torjuntatoimiin, joilla vaara pilaantumisen leviämisestä saadaan poistettua. Häiriöstä johtuvaa päästöä aiheuttava toiminta on keskeytettävä heti ja häiriö on korjattava ennen

toiminnan jatkamista. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettyinä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle. Jos toiminnanharjoittaja ei itse kykene varmasti torjumaan maaperän ja pohjaveden pilaantumista tai muuta vaaratilannetta, sen on heti hälytettävä pelastuslaitos apuun. Öljyvahingosta, jossa torjuntatoimet ovat tarpeen, on viipymättä ilmoitettava pelastuslaitokselle.

Häiriötapahtumasta on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluille mahdollisimman pian. Maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta tapahtumasta on ilmoitettava mahdollisimman pian myös Lapin ELY-keskukselle. Työmaalla on oltava näkyvillä pelastuslaitoksen ja ympäristöviranomaisten yhteystiedot, jotta nopea tiedottaminen onnistuu. (MAL 11, VNA 800/2010 12 §, YSL 7, 15, 16, 17, 52 §, VNA 713/2014 15 §)

Vuosittainen kirjanpito ja raportointi

29. Maa-ainesluvan haltijan on tehtävä vuosittain tammikuun loppuun mennessä maa-aineslain 23 a §:ssä mainittu ilmoitus edellisenä vuonna otettujen aineiden määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään NOTTO-tietokantaan. (MAL 23 §, VNA 926/2005 6, 9 §)
30. Toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa laitoksen toiminnasta. Edellistä vuotta koskeva vuosiyhteenveto on toimitettava vuosittain maaliskuun loppuun mennessä Meri-Lapin ympäristöpalveluille. Vuosiyhteenvedosta tulee käydä ilmi vähintään seuraavat tiedot:
- alueelta louhitun kiviaineksen määrä ja toteutunut louhintasyvyys
 - murskatun kiviaineksen määrä
 - louhinnan ja murskauksen tuotantopäivät (pvm ja lukumäärät)
 - räjäytysten ajankohdat ja käytetyt räjähdysainemäärät
 - tiedot alueelta poistoimitetun murskeen määrästä
 - tiedot varastossa olevasta murskatun ja murskaamattoman kiviaineksen määrästä vuoden lopussa
 - toiminnassa syntyneiden jätteiden määrät ja jätteiden toimituspaikat
 - polttoaineiden laatu ja käyttömäärät
 - toiminnan tarkkailusta saadut mittaus- ja tutkimustulokset (mm. selkeytsaltaasta lähtevän veden laatu, louhoksesta pumpatut vesimäärät ajankohtineen, pohjaveden pinnan taso)
 - vahingot, häiriö- ja poikkeustilanteet sekä korjaavat toimenpiteet.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa raportointivelvoitteita. (YSL 52, 62 §, VNA 713/2014 15 §)

Maisemointi ja jälkihoito

31. Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava koko ottamisalueella (myös tukitoiminta-alueet) luvan voimassaoloaikana. Ottamisalueen reunojen luiskaukset on mukautettava ympäristöön sopiviksi leikkauskuvissa esitettyjä periaatteita ja kaltevuutta, joka ei ole jyrkempi kuin 1:3, käyttäen.

Jo louhinnan suunnitteluvaiheessa on huolehdittava, että naapuritilojen rajaan jää riittävä suojaetäisyys ja luiskat ovat mahdollista toteuttaa 1:3

kaltevuudella (porrastus). Luiskien verhoilussa voidaan käyttää pääsääntöisesti vain alueen kiviainesta. Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista tarvittaessa hyödyntää muutakin pilaantumaton kiviainesta. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

32. Alue on siistittävä toiminnan lopettamisen yhteydessä. Mahdolliset tukitoiminta-alueen suojarakenteet tulee purkaa. Alueelle ei saa jättää maa-ainesvarastokasoja lupa-ajan päättyessä. Jätteitä, risuja, kantoja, pintamaita ei saa haudata alueelle. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)
33. Hakemuksen mukaan alueelle muodostuu ottamistoiminnan päätyttyä lampi. Vedenpinnan alapuolelle jäävät luiskat tulee muotoilla samaan kaltevuuteen vähintään 3 metrin vesisyvyyteen saakka. Toiminnan päätyttyä tulee ottamisalueen reuna-alueilla olla mahdollista turvallinen jalankulku. Louhoksen reuna-alueet tulee metsittää. Ottamisalueen lopulliset turvarakenteet tulee olla sellaiset, etteivät ne vaadi valvontaa ja kunnossapitoa. (MAL 11 §, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)
34. Mikäli ottamisalueelle ei muodostukaan lampea, tulee koko toiminta-alue metsittää. Tällöin alueella olevat tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee pehmentää toiminnan loputtua. Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta kuorittuja pintamaita käyttäen. Lupaviranomaisen erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista tarvittaessa hyödyntää muutakin pilaantumaton eloperäistä/humusmateriaalia, kuten maatunut turve, pintaverhoukseen.

Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kunnta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 52, 94 §, VNA 713/2014 15 §)

35. Ennen lopputarkastusta on luvanhaltijan laadittava mittaustulosten perusteella ja lupaviranomaisen vaatimalla tarkkuudella alueelta kartta ja leikkauspiirustukset toteutuneista ottamistasoista sekä luiskien kaltevuuksista. Aineisto luovutetaan valvontaviranomaiselle viimeistään kaksi viikkoa ennen lopputarkastusta. (MAL 11 §)
36. Viimeistelytöiden jälkeen, ennen lupa-ajan päättymistä, on luvanhaltijan pyydettävä lopputarkastusta. (VNA 926/2005 6 §)

Paras käyttökelpoinen tekniikka ja ympäristön kannalta paras käytäntö

37. Toiminnanharjoittajan on seurattava toimialaansa liittyvien tekniikoiden kehittymistä ja otettava niitä soveltuvin osin käyttöön, jos näin voidaan

vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen syntymistä tai edistää jätteen hyötykäyttöä. (YSL 8, 52 §)

Vakuudet

Ennen maa-ainesten ottamistyön aloittamista luvanhaltijan on annettava Tornion kaupungille lupamääräyksiensä noudattamiseksi maa-aineslain 12 §:n mukainen **37 400 euron** vakuus. Vakuuden suuruus kallionottamisalueilla perustuu ottamisalueen pinta-alaan 6 000 euroa/hehtaari ja lisäksi otettavaksi esitettyyn maa-ainesten ottamismäärään $340\,000\text{ k-m}^3 \times 0,05\text{ euroa/m}^3$. Vakuuden tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes kaikki vaaditut jälkihoitotyöt on lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuuden on oltava yksilöity tätä lupaa koskevaksi. Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa vakuussummaa. (Maa-ainestaksa, voimassa 1.10.2020 lähtien)

Hakijan on asetettava lisäksi lupamääräysten muuttamisen varalle **37 400 euron** vakuus (MAL 21 §).

TOIMINTAA KOSKEVIA MUITA SÄÄDÖKSIÄ

Murskauksessa on noudatettava valtioneuvoston asetusta kivenlouhimoiden, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010).

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUVAN MUUTTAMINEN

Lupa on voimassa **30.6.2028** asti. Mikäli toiminta olennaisesti muuttuu tai laajenee, on toiminnalle haettava uusi lupa.

Toiminnalle myönnetään maa-aineslain 21 §:n ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukainen lupa aloittaa toiminta ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, sillä kyseessä on olemassa oleva kallionottamisalue, jossa on tehty maa-ainesten ottoa. Toiminnan jatkaminen ei aiheuta sellaista merkittävää pysyvää vahinkoa tai haittaa, joka estäisi toiminnan aloittamisen ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai tästä luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 6 §:n mukaan maa-aineslupa on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Maa-aineksia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista,

luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolojen huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta naapureille.

Valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimoiden, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (MURAUS-asetus 800/2010) asettaa lähtökohtaisia määräyksiä toiminnan sijoittumisesta, tukitoiminta-alueesta, ilmaan johtuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittamisesta ja meluntorjunnasta. Asetusta sovelletaan vähimmäisvaatimuksena silloin, kun toimintaan on oltava ympäristölupa.

Lupaharkinnan perusteet

Tämän hetkisen tiedon mukaan määräysten mukainen toiminta täyttää maa-aineslain, ympäristönsuojelulain sekä jätelain ja niiden nojalla annettujen säädösten vaatimukset ja toiminnassa voidaan noudattaa, mitä luonnonsuojelulaissa säädetään. Edellä mainitun perusteella maa-aines- ja ympäristölupa myönnetään.

Muistutusten ja lausuntojen huomioiminen

Lapin ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 31-35.

Lapin ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 6 ja 11.

Tornionlaakson museon lausunto on otettu huomioon lupamääräyksessä 8.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräykset 1-4, 9, 13, 24, 29-30

Lupamääräykset on annettu lupapäätöksen valvonnan toteuttamiseksi. Lupamääräykset ovat tarpeen myös luvanhaltijan omavalvonnan ja selvilläolovelvollisuuden toteuttamiseksi.

Lupamääräykset 5-7, 10-11, 14-16, 18-21, 31-32

Lupamääräykset on annettu toiminnasta lähikiinteistöille ja mahdollisesti häiriintyvillä kohteilla aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys 4, 5, 24

Maa-ainesten ottamisen sekä toiminnan vastuuhenkilöstä ja alueen merkitsemisestä on määräykset turvallisuussyistä.

Lupamääräykset 3, 14-17, 22-23, 25-28, 37

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi maaperän sekä pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi. Vesien puhtauden varmistamiseksi runsasvetisinä aikoina voi olla tarpeen selkeyttää alueelta pois johdettavista vesistä kivipölyä ja maa-ainesta. Vesinäytteenotto katsotaan tarpeelliseksi, jotta johdettavien vesien laatu on selvillä. Pilaantuneen maaperän puhdistamistapauksissa ELY-keskus on toimivaltainen viranomaisena.

Lupamääräys 7

Lupamääräys perustuu lähialueiden luontoarvojen uhanalaisuuteen ja suojeluarvojen turvaamiseksi.

Lupamääräys 8

Lupamääräys perustuu muinaismuistolain mukaisten arvojen turvaamiseksi.

Lupamääräys 16

Lupamääräys on katsottu tarpeelliseksi lähialueen porakaivojen kunnon seuraamiseksi.

Lupamääräykset 12, 22-23

Lupamääräykset on annettu jätteistä mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 31-36

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi alueen jälkihoidon ja maisemoinnin onnistumiseksi.

Sovelletut säännökset

Maa-ainelaki (555/1981)

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014)

Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)

Valtioneuvoston asetus melutason ohjearvoista (993/1992)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (79/2017)

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920)

Jätelaki (646/2011)

Muinaismuistolaki (295/63)

Luonnonsuojelulaki (1096/96)

Vesilaki (587/2011)

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005)

Maa-ainelain edellyttämistä tarkastus- ja valvontatehtävistä suoritettavat maksut, (hyväksytty Meri-Lapin ympäristölautakunta 21.2.2017, voimaantulo 1.3.2017)

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa, Meri-Lapin ympäristölautakunta
29.8.2017, voimaantulo 1.10.2017 (YsvoT)

KÄSITTELYMAKSU JA VALVONTAMAKSU SEKÄ NIIDEN MÄÄRÄYTYMI- NEN (MAL 23§)

Lupapäätöksen maksu määräytyy Meri-Lapin ympäristöpalveluiden maa-ainestaksan mukaan. Taksan 2 §:n mukaan suunnitelman tarkastuksen perusmaksu on 300 euroa ja lisäksi lupahakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan 0,015 euroa/k-m³. Lupapäätöksen tarkastamisesta on luvan haltijan suoritettava **5400 euroa**.

Taksan 6 §:n mukaan ottamisalueen rajakiinteistöjen kuulemisesta peritään 45 euroa jokaista kuultavaa kiinteistöä kohti, kuitenkin enintään 300 euroa/hakemus. Hakemuksen johdosta on lähetetty 14 kirjettä ottamisalueen rajakiinteistöjen omistajille. Hakemuksen kuulemisesta on luvan haltijan suoritettava **300 euroa**.

Kivenlouhinnan tai murskaamon ympäristöluvan käsittelymaksu on 2 200 euroa, josta maa-aines- ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyssä peritään 50 prosenttia eli **1 100 euroa**.

Yhteensä lupapäätöksen käsittelymaksu on **6800 euroa**. Lasku lähetetään erikseen Tornion kaupungin rahatoimistosta.

Ottamisen valvonnasta on luvan saajan suoritettava vuosittain Meri-Lapin ympäristöpalveluille luvan voimassaoloaikana taksan 4 §:n mukaisena **valvontamaksuna 1700 euroa** (0,005 euroa/m³ otettavaksi sallitun maa-aineksen kokonaismäärän mukaan). Valvontamaksu on maksettava, kunnes lupamääräykset ovat tulleet täytetyksi ja loppukatselmus on pidetty, vaikka luvan voimassaoloaika olisikin kulunut umpeen tai lupa olisi peruttu (taksa 5 §). Vuosittaiset taksojen tarkistukset saattavat aiheuttaa muutoksia edellä mainittuihin valvontamaksuihin.

PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan 7.3.2023. Tieto päätöksestä annetaan kuulutuksella, joka julkaistaan Tornion kaupungin verkkosivuilla 7.3.2023. Kuulutus ja päätös liitteineen ovat nähtävillä valitusaikana 7.3.2023-13.4.2023 Tornion kaupungin verkkosivuilla sekä Meri-Lapin ympäristöpalveluiden toimistossa (käyntiosoite Suensaarenkatu 4, 95400 Tornio).

MUUTOKSENHAKU (YSL 84, 190 §, HIKL 14, 22 §)

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta viimeistään 13.4.2023. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.